

Handtekening bewindspersoon

Minister van Veiligheid en Justitie

Rijksoverheid

Aanbieding Formulier
voor MCF

Aanbieding

Van 1 *

Minister van Veiligheid en Justitie

Type voorstel *

Stuk ter kennisneming

Titel en inhoud

Titel *

Stand van zaken vervolgcacties naar mogelijke frauderisico's met rijkssubsidies

Inhoud en doelstelling van het voorstel *

In de MC Fraude van 24 maart jl. is besloten om nader te onderzoeken in hoeverre risico's op subsidiefraude, zoals die eerder in een verkenning van het OM en de bijzondere opsporingsdiensten zijn gesignaleerd, in de praktijk leiden tot misstanden. Daarnaast is de naleving van het uniform subsidiekader subsidieregelingen onderwerp van een onderzoek van de Auditdienst Rijk.

Op dit moment is binnen alle departementen een subsidieregeling geselecteerd die aan de hand van een vragenlijst en met advies van een bijzondere opsporingsdienst worden onderzocht. Een lijst is als bijlage toegevoegd. Het gaat in alle gevallen om regelingen die representatief zijn voor het betreffende departement en ook van enige omvang zijn. De bevindingen zullen worden geagendeerd in de MC van september. De uitkomsten van het onderzoek van de Auditdienst Rijk worden verwacht in 2016.

Voorgesteld besluit *

Anders nl.

Eigen formulering

Kennismemen van de stand van zaken

Behandeltraject

Datum aanbieding *

2-6-2015

Kenmerk *

650866

Hamerstuk *

☒ Ja ☐ Nee

Voorgaande behandeling *

☒ Ja ☐ Nee

Behandeld door *

DG-Dverleg Rijksbrede Fraudebestrijding (DGO RF)

Datum voorgaande behandeling *

28-5-2015

Gevolgen en juridisch kader

- Gevolgen rijksbegroting * ☐ Ja ☒ Nee
- Gevolgen voor regeldruk * ☐ Ja ☒ Nee
- Overeenstemming met VenJ inzake wetgevingstoets en effectenanalyse * ☐ Ja ☐ Nee, met bijlage ☐ Nee, zonder bijlage ☒ N.v.t.
- Aan EU Notificatie voldaan * ☐ Ja ☐ Nee ☒ N.v.t.
- Verplichting int. verdragen en/of Europese regelgeving * ☐ Ja ☒ Nee

Interdepartementale afstemming

Overeenstemming BZK inzake beoordelingskader financiële/ bestuurlijke consequenties decentrale overheden en/of Caribisch Nederland * ☒ Ja ☐ Nee ☐ N.v.t.

Overeenstemming BZK toelichting *

Overeenstemming Aruba, Curaçao en Sint Maarten * ☐ Ja ☐ Nee ☒ N.v.t.

Ambtelijk afgestemd * ☒ Ja ☐ Nee ☐ N.v.t. in DG-overleg rijksbrede fraudebestrijding

Overeenstemming bereikt op ambtelijk niveau * ☒ Ja ☐ Nee ☐ N.v.t.

Overeenstemming bereikt met ☒ AZ ☒ BZK ☒ EZ ☐ IenM ☒ SZW ☒ VWS ☒ W&R
☐ BZ ☐ Def ☒ Fin ☒ OCW ☒ VenJ ☐ BH&OS

Omschrijving geschilpunten

Contactpersonen

	Contactpersoon 1	Contactpersoon 2
Naam *		
Afdeling *	DRC/F&O	DRC/GC
Telefoonnummer *	06-	06-
E-mailadres *	@minvenj.nl	@minvenj.nl

Stand van zaken vervolgacties naar mogelijke frauderisico's met rijkssubsidies

Gevraagde beslissing

Kennisnemen van de stand van zaken met betrekking tot het besluit van de MC Fraude van 24 maart jl. over de in te zetten vervolgacties naar mogelijke frauderisico's met rijkssubsidies.

Aanleiding / Inleiding

Binnen de Rijksbrede aanpak fraude is in de eerste voortgangsrapportage van eind 2014 aangegeven dat het kabinet alert blijft op overige of nieuw opkomende frauderisico's en dat mogelijke risico's op fraude met overheidssubsidies de komende periode scherper in beeld worden gebracht. In dat licht is door het OM en de bijzondere opsporingsdiensten een rapport opgesteld met een verkennende fenomeenanalyse naar mogelijke risico's op fraude met rijkssubsidies. Ook de Algemene Rekenkamer uit al enkele jaren kritiek op de wijze waarop risicoanalyses aangaande subsidies door verschillende departementen worden uitgevoerd.

Naar aanleiding van de fenomeenanalyse heeft de Ministeriële Commissie van 24 maart jl. besloten per direct de volgende acties in gang te zetten:

- 1) ter validatie en nadere onderbouwing op uniforme wijze te onderzoeken in hoeverre de gesignaleerde, mogelijke risico's van fraude met rijkssubsidies zich daadwerkelijk voordoen. In dat kader wordt elk betrokken departement gevraagd een aantal algemene vragen te beantwoorden en een subsidieregeling te selecteren en deze door te lichten. De bijzondere opsporingsdiensten zijn daarbij beschikbaar voor advies, vanuit hun ervaring met fraudevormen en -analyses.
 - 2) de naleving van het Uniform Subsidie Kader en de leidraad voor het tegengaan van misbruik & oneigenlijk gebruik bij subsidies tegen het licht te houden, waarbij DG Rijksbegroting van het ministerie van Financiën het initiatief neemt.
- Tevens is besloten de reikwijdte van de vervolgacties te beperken tot rijkssubsidies.

Ter gezamenlijke nadere duiding en invulling van bovengenoemd besluit, treft u hieronder de in het DG-overleg Rijksbrede aanpak fraude van 22 april jl. geaccordeerde richtsnoeren en procesplanning met bijbehorende vragenlijst aan.

Richtsnoeren

Om een zo uniform mogelijke aanpak te bevorderen is een vragenlijst opgesteld, die elk betrokken departement zal beantwoorden. In bijlage 1 staat de vragenlijst. Daarbij wordt ingezoomd op de geselecteerde subsidieregeling en hoe vaak de in het rapport gesignaleerde, mogelijke frauderisico's in het proces van verlening van gelden in het kader van die regeling zich hebben voorgedaan. Tot slot worden ook enkele vragen gesteld over het algemene subsidiebeleid van het departement en mogelijke risico's van fraude. De keuze van het selecteren van een subsidieregeling is nadrukkelijk voorbehouden aan het verantwoordelijke departement. Conform besluitvorming van de Ministeriële Commissie Fraude is het aangewezen een subsidieregeling uit te zoeken, die van substantiële omvang is en tevens de vervolgacties te beperken tot rijkssubsidies.

Dit laatste betekent concreet dat het een regeling betreft, die valt onder de definitie van het subsidiebegrip in artikel 4.21 van de Algemene Wet Bestuursrecht, te weten: "de aanspraak op financiële middelen, door een bestuursorgaan verstrekt met het oog op

Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving
Directie Rechtshandhaving en
Criminaliteitsbestrijding
Programma Aanpak Fraude

Contactpersoon

M 06

@mfnvenj.nl

Datum

13 mei 2015

bepaalde activiteiten van de aanvrager, anders dan als betaling voor aan het bestuursorgaan geleverde goederen of diensten." Aanspraken of verplichtingen op grond van fiscale regelingen, inkomenssteun, toeslagen, specifieke uitkeringen aan gemeenten, provincies en waterschappen, reguliere bekostiging van onderwijs en onderzoek, subsidies aan andere staten en volkenrechtelijke organisaties vallen buiten deze definitie.

In bijlage 2 staan het overzicht van de geselecteerde subsidieregeling per departement en de bijbehorende contactpersonen. Ook staat per departement een contactpersoon van een bijzondere opsporingsdienst of van het OM/FP genoemd, die benaderd kan worden voor advies.

DG Rijksbegroting van het ministerie van Financiën zal de actie omtrent de naleving van het Uniform Subsidie Kader en de leidraad voor het tegengaan van misbruik & oneigenlijk ter hand nemen. De Auditdienst Rijk zal worden gevraagd dit jaar nog een Rijksbrede vraag gestuurde audit op dit terrein uit te voeren. De minister van Financiën heeft toegezegd om de Kamer in 2016 over de resultaten te informeren. De antwoorden op de vragen genoemd in bijlage 2 zullen daar waar mogelijk worden meegenomen.

Procesplanning

De deelrapporten met de bevindingen en uitkomsten per departement zullen worden opgesteld door de verantwoordelijke departementen zelf.

Op initiatief van het programmabureau Rijksbrede aanpak vond op 30 april a.s. een klankbordsessie plaats tussen de contactpersonen op de departementen en die van de bijzondere opsporingsdiensten alsook het OM/FP.

De algemene bevindingen en aanbevelingen zullen in een oplegnotitie worden verrat door het programmabureau Rijksbrede aanpak fraude. Het streven is de oplegnotitie in de MC Fraude van 8 september a.s. te agenderen. Gelet op besprekingen in de voorbereidende ambtelijke voorportalen, dient de oplegnotitie uiterlijk 30 juli a.s. gereed te zijn. Rekening houdend met enige tijd voor het opstellen van de oplegnotitie in een zomerperiode dienen uiterlijk 15 juni a.s. de antwoorden op de vragen per departement gereed te zijn. De maand mei kan daarvoor dus worden gebruikt.

Tijdpad:

Maand mei	Opstellen antwoorden op vragen
12 mei	Hoofdenoverleg met voortgangsrapport
28 mei	DG-overleg met voortgangsrapport
9 juni	MC Fraude met voortgangsrapport
15 juni	Deadline aanleveren antwoorden op vragen
30 juli	Deadline opstellen oplegnotitie
6 augustus	Bespreking oplegnotitie in Hoofdenoverleg
26 augustus	Bespreking oplegnotitie in DG-overleg
8 september	Bespreking oplegnotitie in MC Fraude
Tot december	Uitwerken resultaten van bespreking MC Fraude

Bijlage vragenlijst

Aard, inhoud, doelgroep, financiële omvang, inwerkingtreding en evaluatie subsidieregeling

1. Welke subsidieregeling betreft het?
2. Wat is de beleidsdoelstelling van de subsidieregeling? Waar en hoe is deze doelstelling gecommuniceerd?
3. Voor welke doelgroep is deze bedoeld?
4. Hoeveel geld is er de afgelopen vijf jaar jaarlijks verstrekt in het kader van deze subsidieregeling of zal er verstrekt gaan worden?
Budgettair beslag subsidieregeling

<u>Jaar t-4</u>	<u>t-3</u>	<u>t-2</u>	<u>t-1</u>	<u>t</u>	<u>t+1</u>

5. Wanneer is de subsidieregeling in werking getreden?
6. Hebben er sindsdien inhoudelijke of procedurele wijzigingen in de subsidieregeling plaatsgevonden? Zo ja, waarom?
7. Is de subsidieregeling sinds de inwerkingtreding geëvalueerd? Zo ja, wat waren de conclusies van deze evaluatie en hoe is of wordt de subsidieregeling hierop aangepast?
8. Hoeveel ontvangers betreft het?
9. Betreft het een langdurige subsidierelatie of een eenmalige subsidierelatie?
10. Bij meerdere ontvangers wat is de verhouding daartussen en de verhouding van de verstrekte subsidiebedragen volgens de drie subsidiearrangementen van het USK: hoger dan 125.000 euro, tussen 25.000 en 125.000 euro en lager dan 25.000 euro?

Risico's van misbruik, oneigenlijk gebruik en fraude subsidieregeling

1. Heeft er een risicoanalyse plaatsgevonden bij de totstandkoming van de subsidieregeling? Indien het antwoord bevestigend is:
 - a) is deze schriftelijk vastgelegd? Indien nee, om welke reden niet?
 - b) hoe c.q. in welke mate is daarbij de onafhankelijkheid geborgd?
 - c) wat waren de belangrijkste conclusies op het gebied van mogelijke risico's van misbruik, oneigenlijk gebruik en fraude?Indien het antwoord ontkennend is, om welke reden is de risicoanalyse niet opgesteld?
2. Welke maatregelen zijn al dan niet anderszins genomen om mogelijke risico's op het gebied van fraude, misbruik en oneigenlijk gebruik te beperken?
3. Zijn er ernstige onregelmatigheden (HAFIR) voorgevallen met subsidies verstrekt onder deze regeling? Indien ja, zijn deze gevallen ook opgenomen in de departementale registratie voor ernstige onregelmatigheden? Zijn er gevallen van misbruik, oneigenlijk gebruik en fraude opgetreden? Zo ja, waarop hadden deze betrekking?
4. Indien ernstige onregelmatigheden dan wel misbruik, oneigenlijk gebruik of fraude is voorgevallen, hoe is daartegen opgetreden? In hoeverre is het bestuurlijke beschikbare handavingsinstrumentarium¹ gebruikt en met welk resultaat?
5. Op welke wijze wordt de aanvrager c.q. aanvragers onder deze subsidieregeling getoetst op mogelijke risico's?

¹ Hieronder wordt verstaan: subsidie afwijzen; preventief weigeren van een (toekomstige) subsidie; subsidie lager of op nihil vaststellen; subsidie terugvorderen inclusief wettelijke rente; sinds 1 januari 2013 bestuurlijke boete opleggen; en in geval van valsheid in geschrifte aangifte doen bij het OM.

6. Op welke wijze zou een aanvrager misbruik kunnen maken van de regeling en daarbij bestaande checks kunnen omzeilen?
7. Wat zouden indicaties kunnen zijn van dergelijk misbruik? Hoe zouden die indicaties zichtbaar kunnen zijn – in/door welke bronnen, door wat voor soort toezicht, en op welk moment in het proces?
8. In hoeverre wordt in het proces nu op bovenstaande wijze naar deze indicaties gekeken?
9. Op basis van dit vergelijk, welke aanvullende activiteiten kunnen worden uitgevoerd om nader inzicht te krijgen in hoeverre de risico's aan de orde zijn
10. Hoe vaak en wat voor soort administratieve en fysieke controles worden uitgevoerd? Welke zaken worden dan gecontroleerd?

Algemene vragen over subsidiebeleid van het departement

1. Wat is het proces om tot een nieuwe subsidieregeling te komen?
2. Wat is het globale proces van subsidieverlening, welke (controle-)stappen worden genomen om misbruik, oneigenlijk gebruik en fraude te voorkomen?
3. Wordt er bij de totstandkoming van elke regeling een risicoanalyse gemaakt? Indien ja, wordt deze analyse ook schriftelijk vastgelegd? Hoe c.q. in welke mate is daarbij onafhankelijkheid geborgd? Indien nee, waarom niet?
4. Wordt bij elke subsidieverlening (ook bij langdurige subsidierelaties zoals bv. met een instelling) een risicoafweging gemaakt? Indien ja, wordt deze ook schriftelijk vastgelegd?
5. Welke subsidievereisten worden gesteld met als doel misbruik, oneigenlijk gebruik en fraude te voorkomen?
6. Hoe worden subsidieaanvragers getoetst om meer zekerheid te verkrijgen over de slagvaardige uitvoering van subsidiabele activiteiten en misbruik, oneigenlijk gebruik en fraude te voorkomen?
7. Wordt er binnen het departement een registratie van ernstige onregelmatigheden bijgehouden? Wanneer wordt de inhoud van deze registratie geraadpleegd?
8. In hoeverre wordt het bestuurlijke beschikbare handavingsinstrumentarium gebruikt en met welk resultaat?
9. Vinden er bij verantwoording wel eens aanvullende administratieve of fysieke controles plaats?
10. Worden alle subsidieregelingen geëvalueerd? Indien nee, om welke reden niet?
11. Hoe kan worden voorkomen dat de verlening van een subsidie voor de toetsing plaatsvindt?
12. Worden bij een langdurige subsidierelatie met 1 ontvanger andere eisen gesteld aan tussentijdse verantwoording en projectplannen? Zijn er signalen dat bij langlopende subsidierelaties de formele subsidievereisten anders (beperkter) worden gehandhaafd?
13. Is er binnen het departement een scheiding tussen verlening van de subsidie en handhaving?
14. Hoe en op welke manier wordt informatie over subsidie-ontvangers en subsidieaanvragers uitgewisseld tussen directies binnen het departement en met andere departementen? Is dit formeel vastgelegd in werkafspraken of anderszins? Als er geen uitwisseling van informatie met andere departementen is, wat is hiervan de reden?

Bijlage overzicht geselecteerde subsidieregelingen en contactgegevens

Dep.	Regeling	Contactpersoon Dep.	Contactpersoon BOD/OM
EZ	Topsector Energie	 @rvo.nl	 @nvwa.nl
VWS	Subsidieregeling Stageplaatsen Zorg Beleidskader Sportevenementen	 @minvws.nl	 @inspectieszw.nl
BZ	Seksuele en Reproductieve Gezondheid en Rechten Fonds	 @minbuza.nl	 @om.nl
OCW	Subsidie Regionaal Investeringsfonds MBO	 @minocw.nl	 @belastingdienst.nl
I&M	Subsidieregeling aan Veilig Verkeer Nederland	 @minienm.nl	 @ilent.nl
BZK/W&R	Stimuleringsregeling Energieprestatie	 @minbzk.nl	 @om.nl
VenJ	Regeling Uitstapprogramma's Prostituees	 @minvenj.nl	 @om.nl
SZW	Subsidieregeling scholing jonggehandicapten	 @minszw.nl	 @inspectieszw.nl

